

Latweeschu Awises.

No. 24.

Zettortdeena 17. Juhni.

1865.

S i n u a.

Gaddahs arivenu wehl, kas gribb apstelleht schi gadda Latweeschu Awises. Kad nu tahs lappas, kas drukatas schinni gadda wiffas jaw irr isinemtas, tad Latweeschu draugu beedribas direktori nu te leek isfluddinabt: fa tee gohdigi lassitaji, kas Latweeschu Awises us puusgadda, no 1mas Juhla deenas 1865 lihds schi gadda gallam gribb apstelleht tahs warr dabbuht par 60 kapeikeem jndr.: Tselgawâ pee Janischew ska funga Latweeschu Awisesu nammâ, leelajâ eelâ, fudriaba kalleja Egggingka nammâ Nr. 28 ehbergi. Rihgâ pee Dr. Buchholza funga, Pehterburgas preekschyiljsata (Ahrrihgâ) leelajâ eelâ, Buchholza nammâ starp Gertruhdes un Kreewu basnizu, tai nammâ ar to jauno Nr. 18; paschâ Rihgâ pee Dan. Minus, kalku eelâ, wiffos pastes nammâs un arri pee wisseem draudses mahzitajeem, skohlmeistereem, skrihwereem un Latweeschu draugeem, kas tohp lubgti teem peepalihdseht, kas schihs Awises us echo puusgaddu par 60 kapeikeem gribb dabbuht. Bet luhdsam pee laika tahs apstelleht, fa waretu sinnah,zik lappu wairak wehl buhtu japeedruaka.

Latweeschu draugu beedribas direktori.

Jaunas sinnas.

Tselgawâ us Jahnem atkal wiffadas leetas redsamâs un dsirdamas, gan leelâ kumedinu nammâ brangi kumedinî ar woi bes skunstiga musihka, fa warri woi labbi issmeeteres woi noraudatees, jeb arri tai leelâ dehlu buhdâ tirkus plazzi leelais jahtneelu meisteris Hinné ar 122 zilweeem un 83 mahziteem sirgeem tahdas skunstes rahda, fa irr ko isbrihnotees gan par wihrischku un heewischku drohischu un lohti skunstigu jahtschani un dangoschanu us rinksi skreijoscheem sirgeem, gan atkal par ismahzitu sirgu leelu gudribu un skunsti, ko tee rahda. Tad nu wehl jahjamâ weetâ (zirkus) ewedd leelus rattus, kur 1 warrens lauwu teh-winsch un 5 leelas lauwu mahtites dselses trellinu

buhdâ (leelâ sprahstâ) staiga un ar fahrigahm azzim skattahs us teem simeem zilweeem, kas wissaplahrt sehd bailigi skattidamees, kas nu buhs. Tad scho plehfigu swehru funga un kohpejs ar masu pahtagu rohkâs attaifa trellinu durvis un drohischu pats eegahjis 6 lauwu widdu, atkal aisschauj durvis. Mu swehri tam tik skattahs azzis, bet wihrs teem ussauz un teem pawehl taishit wiffadas skunstes un fa ismahziteem sunneem scheem nu schâ un ta jalehka un jadanzo un jadarra, ko wihrs pawehl. Ja ne gribb klausigt, tad wihrs itt sihwi ar azzim teem ussattahs woi ar pahtadina tohs paslubbina, un swehri, kaut gan noruhjahs, tomehr kausa. Schauschalas un drebbuli meesu un dwehseli nokratta to redsoht — jo ja tik azzumirkki

wihrs rahditu ka no swihreem bishstahs, tad tais brihdi to arri jaw saphleystu luppattu luppats. Daudskaht jaw ta irr notizzis ar tahdu swehru dihditajeem, kas breefniagu nahwi ar to redsejufchi — bet redsi — to mehr pasaule gaddahs un irr allasch tahdu, kas naudu wairak mihiel neka sawu dsihwibu un tadehl tihschi un aplam breefmäss dohdahs. Bet jasafka: ja ta jaw darra, tad to mehr labbaki ja ta sawu meesu nodohd breefmäss, nelä dauds pasaules behrni darra, kas meesu un dwehfeli aplam un tihschi nodohd un pahrdohd par naudu plehfigam elles swehram, kahribas un grehkus paschi melkedami jeb no launeem kahrdinata-jeemi ne pasargadameos. Ar to Deewamschehl dauds tuhkforschu meefas un dwehfelas wairak eet poysta laizigi un muhschigi neka ar lauwas sohbeem un nageem! Leez wehrä!

Napat dabbuju dsirdeht, ka wihrs pee lauwahm eegahjis, weena no tahn lauwu mahltihm ne effoht to pasinnuse tadehf, ka wihrs zittus swahrkus bij apgehrbis, nelä allasch walfajis. Schi nu tuhdal wiham effoht uskrittuse un wiham pee plegzeem no rohkas isplehfuse swahrku un gaskas gabbalus un faut gan to sapheris un kluffinajis, tikkai ar bailehm un leelahm saphem ispestijes! Ta eet teem, kas Deewu kahrdinadami, tihschi dohdahs breefmäss un tihschi aplam darta!

* Jelgawa. Jahnna deenäs no Jahneneekeem, kas no Kursemies mallu mallahm papilnam schinni gadda bij fanahkuschi Jelgawa, atkal dabbujam dsirdeht no ustizzigeem wiham: ka no teem isgahjeem, kas schinni paawassarä leelsö barrös ar feewahm un behrneem isgahjuschti no tehwsenmes laimi panahkt Kreewusemm, jaw atkal effoht pahrnahkuschi wairak neka 6 simti, — bet schee stahstoht breefniigas leetas, ko peedshwojuschti unzik tee peekrahpuschees. Ne tizzu, ka nu wehl gaddisees dauds to, kam wehl patiks turpu eet preezigi un pahnahkt ar affarahm un istukshotu kabbatu. Ja kahds wehl ne grubb tizzeht ka teesa, tad lai eet präffihit un isrunnatees ar teem, kas jaw irr pahrnahkuschi atpakkat Kursemme, — pats dabbuhd tad dsirdehs wairak neka mehs finnam par to stahstiht. Bet ja kahds ir tad wehl ne tizzetu — tad lai wessels eet pats raudsicht un peedshwohrt, kas tur panahkams. Noschelohloht pateesi no wiffas firds kahdu noschelosim, kad poysta pats tihschi eesfrehjis sawas netizibas deht.

Jelgawa. Isgahjuschä neddelä traks suns pilzalä no laukeem bij eesfrehjis un kahdas deenäs pa eelahm skraideledams farehjis sunnus, sigrus un kahdus 7 woi wairak zilwelus, ta ka nu leelas behdas un bailes. Mu polizeja pawehlejuuse, ka itt nelahds suns waies ne drihst rahditees pa eelahm — tahdu fitt tuhdas nohst lai buhru ir rahts sihne kam pee kafka

peekahrt. Tad nu atkal nelaimi ar sunneem, kas istabäs ween jatuer. Ta gaddahs gan, — kad behrns akla eekritis un noslibzis, tad mahjineeki taifa akfa augstns aklas kohlus (grohdus) woi to aissedi, jeb ka wezs saffams wahrds fakka: „barro sunni, kad wilks kuhti.“ — Rabbi gan, ka taggad pilsatä tahda zeetiba ar sunneem, jo kirsch warr sunnaht, woi winna suns jaw ne irr fareets no ta traekla sunna. Lai tadeht ikkates nu wakte sawu sunniti, lai leelaku nelaimi ne padarreit.

Jelgawa. Dohbeles pilskunga-teesa issluddina, ka 11 sagtus sigrus sageleem atchymischti; ja 3 neddelu laikä ne gaddischotees tee, kas warr skaidri perehdiht, ka teem schee sigrig sagti, tad tohs 21ma Juhni uhtrupē pahrdohs. Schee sigrig irr tahdi: 1 behrs (isruhnihts) sigrs, wezs, 5 rubl. wehrt; 1 behra lehwe 5 gaddus wezza, 10 rubl. wehrt; 1 melns sigrs, wezs, 5 rubl. wehrt; 1 ruddis (salber) wezs sigrs, 10 rubl. wehrt; 1 tumschti melns-behres sigrs, wezs ar baltu plekki peeré, 5 rubl. wehrt; 1 behrs sigrs, wezs, 5 rubl. wehrt; 1 gaischi sarkans (Fuchs) sigrs, wezs, 5 rubl. wehrt; 1 tumschti sarkans (Fuchs) sigrs, wezs, 5 rubl. wehrt; 1 gaischi melns-behres sigrs, wezs, 5 rubl. wehrt; 1 sarkans (Fuchs) sigrs ar baltu plekki peeré, wezs, 5 rubl. wehrt. — Lai eet pee Dohbeles pilskunga-teesaas Jelgawa schohs sigrus raudsicht, ja kas zerre sawu sigru starp scheem useet. — (R. G. A.)

Tehkabstattē 28ta Augusta deenä Kursemimes lauku kohpeju heedriba liks rahdihit semneeku sigrus, kas pee lauku darbeam un wilkschanas irr derrigi. Teem waisaga buht tahdeem sigeem, ko rahditaji paschi audsinajuschti; arei japarahd sihne no muischas waldischanas jeb no peederrigas pagasta-teesas, ka paschi to sigru audsinajuschti. —

Riugas-Dinaburgas eisenbahne Maija mehnesi wedduse 29 tuhfst. 542 zilwelus un kahdus puss peekta milljonu vohdu prezzes un ar to eenehmuuse 87 tuhfst. 15 rubl. No viirma Janwara lihds virmai Jahnna deenai schinni gadda pawiffam jaw eenehmuuse 359 tuhfst. 645 rubl. — tas irr 35 tuhfst. 720 rubl. wairak neka isgahjuschä gadda. Ta tad nu ar ikkatri gaddahs wairak to, kas ar scho eisenbahni brauz jeb sawu prezzi leet west un ar to israhdahs, kahda derriga leeta schi irr. Tizzu ka tapat arri buhs pee mums, kad buhs gattawa ta eisenbahne, ko taifischoht no Riugas us Jelgawu un no Jelgawas us Leepaju. Gesahkoht gan ne buhs deesgan brauzeju, weddeju un buhs knappa eenahfschana, bet ar laiku, kad laudis apkersees, ka tas dauds labbaki kad sawu prezzi nowedd lihds eisenbahni, nelä sawas deenäs notehyre ar

pascha s̄irgu braukschanu us pilsatu, tad ir muhsu eisenbahnei buhs pahtikschana. Gan wehl ne d̄sird, kad un kur j̄cho Kursemmes eisenbahni sahfschoht taishti, bet fakka, ka pateesi buhschoht schōs gaddos. Aeri Awišes lassam, ka Bruhſchi taisfischoht eisenbahni no Kursemmes rohbeschahm us Klaipedu, Tilsiti un Wehlawu t̄a ka Leepajā eisenbahne tapfischoht taisita un gahdaſchoht, ka arri Leepajas eisenbahne etet us Bruhſchi rohbeschahm, t̄a ka tad warretu no Rihgas zaur Zelgawu un Leepaju street us Rensbergi un tad tahlaki us Berlini un pa wissu pasaule. Pasaules streetjeju schōs laikos jaw ne truhks wis — tad lai tik taisa zelkus.

Rihgā nu darbojabs ar lauku kohpeju leetu un lohpinu rahdīschani un laudis turpu steidsahs no muhsu ir no sweschahm semmehm, jo dauds lohvu, s̄irgu, maschinu ic. ic. ic. ir no sweschahm semmehm Rihgā effoht sawesti. Ja Deens dohs spehku, tad tais deenās ir pats Awišchi rakslitajs turpu nobrauks isskattiees un tad zil spēhdams saweem miheem laffitajeem siuu par to dohs.

Iggauunissemmes. Ir Iggauunissemmes muischneeku beedriba nospreeduse, ka lihds 23schai Aprita deenoi 1868 itt wissu kaufibu buhs nozelt us Iggauunissemmes muischneeku muischahm.

Drenburga. Muhsu generals Tschernajews raksta, ka ar kahdu pulku eedams us Kokandu raudsift, ko cennaidneeki, Bokareefchi darroht, ſchē nedohmajohit us Kreewem ſchahwuschi no kahdas apbrunnatas weetas un tai paschā brihdi no Taschkeotes pusses leels eenaidneeku pulks nahldams atnahzis. Kreewi drohſchi teem usſtrebjuſchi wirsu un tohs isgaſinajuschi. Tad arri tee no tohs apbrunnatas weetas aifgahjuschi un Kreewi ſakehruschi 370 eenaidneekus, 6 leelus gabbalus un dauds eerohſchi dabbujuschi. — Ar telegravi ſinna no turrenes atnahkuse, ka Stā Māsi Allimkulla Rāns ar leelu ſpehku uskriftis Tschernajewa pulkam, bet Kreewi to aifdīnūuschi, Allimkulla Rānu nokahwuschi, 300 eenaidneekus apkahwuschi, 2 leelus gabbalus un 200 plintes teem panchmuschi. Virmā kauschanā Kreewem 10 saschauti, oŷrā kauschanā 22 Kreewi ee-wainoti tappuschi.

Wahfsemme. Kehnina wahrdā ministeris Bismarks Bruhſchi landagu atlaidis Stā Juhna deenā un tam teizis, ka landags ne effoht darbojees t̄a, ka waldfischanā warrejuse buht ar meeru, jo ne effoht nowehlejis ne to naudu prečsch farra-luggeem nedī prečsch Dahnu farra, un effoht to nospredis, ko waldfischanā ne warroht isdarriht. Bruhſchi Kehnisch no-brauzis maſgates Karlsbahde Behmeru ſemmē, kas veederr pec Eifreikeru walſis. Salka, ka Eifreikeru Leifers turpu eeschoht kehninu apmelleht.

Ar Schleswigu Olsteini atkal ſajukſchana. Bruhſchi walſts augstakeem likumu ſinnatajeem Bruhſchi kehnisch bij uſdewis iſmekleht un ſpreest, woi ir Bruhſim effoht rektes Schleswigu un Olsteini walſts mantoht, un nu ſchēe uſdewiſchi to ſpreedumu: ka ir Bruhſis effoht ſchō ſemmu lihdmantineeks, prohti Bruhſim effoht rektes mantoht pufi no Olsteines un itt wissu Schleswigas ſemmi. Wehl flahlt Oldenburgas leelergogs Berline bijis un teizis, ka winnam ihſti krihtoht ſchihs ſemmes dabbuht un prassijis, lai Augustenburgas erzogs, kas ne effoht nekahds ihſtais mantineeks, ſeimohit pawiffam ahrā no Olsteines, jo tur buhdamam ſaaizingajams Schleswigas Olsteines landags ne warreschoht t̄a ſpreest, ka gan gribboht un effoht jaſpreesch, bet ſpreedischoht t̄a, ka Augustenburgas erzogs gribboht. Tad nu Bruhſis prassa, lai Augustenburgas erzogs iſeet ahrā no ſchihm ſemmehm, ja t̄a ne darrischoht, tad Bruhſis nebuht ne wehleschoht, ka landags tohp ſaaizingahs. Eifreikeris redſoht kas nu buhs, turrahs ſtipri prettim, turrahs us Augustenburgas erzoga pusses un ne gribb weleht, ka Augustenburgas erzogam buhs iſeet no Olsteines. Tad nu atkal ſchi ſeeta tohp apkaweta.

Italias kehnisch darbojabs ar Pahwestu Nohmā un fakka, ka ſalihſchoht gan, jo kehnisch nowehleschoht to, ko ſchis gribb Italias biskapu labbad, un Pahwests atkal nowehleschoht, ka buhs nozelt wissus tohs masus ſwehtkus, ko Kattoli Italiā ſwinn un ka tikkai 10 ſwehtku deenās pa wissu gaddu buhschoht ſwinanamas.

Sprantschu ſemmes farra oħſtas ſataifa dauds farra ſuggu, kas noweddischoht atkal farra ſpehku us Mejiku Amerikā, jo Mejikas Leifers Napoleonam effoht rakſtijis: ja tam ne fuhtischoht wehl valihga papilnam, tad wiſch atſtahſchoht ſawu jaunu walſti un pahrnahlfischoht atvakkat Eiropā. Tā rāhdahs, ka wezzajis Mejikas Presidente Juarez atkal leelaku ſpehku eetajis un nu ſtipri prettim turrahs. Awiſes nupat raksta, ka Sprantschu ſaldati kahdā weetā Mejikā Juareza farra pulkus effoht ſakahwuschi un Juarez pats effoht pahrrohbeschahm aifbehdsis us Jaunu Mejiku, bet ne ſinam, woi zaur to winna ſpehks jaw buhs nobeigts.

Sprantschu ſemmē tāhda breſmiga auka un kruſſa ar til fwarrigu ſeetu bijufe, ka weerendel ſlindas laikā 15 werstes aprinki wissus kohlus aplauſuſe, wissus laukus noſlihzinajufe un 200 nammeen ſumtus gluschi no poſtſtijufe.

Amerikā atkal padewees kahds wehrguwalſtneeku generals, Galwestons, un kahdas ſtipri apbrunnatas weetas, kas lihds ſchim wehl bij prettim turrejuſchahs, un t̄a tad til ne wissur dumpis buhs apspeests. Taggad leela teefā nu darbojabs ar Linkolna ſlepawa beedream

un valihgeem un leegineekli fahluschi peerahdiht, ka ir fakertais wehrguwalstneku presidente Dawis effoh finnajis par scho Boota slepawa darbu. Ja teesa, tad schim wiham ees gruhti deesgan. Dawam zetumā nonehmuschi tahs leelas lehdes, ar ko wianu bij faslebguschi, jo dakteris teizis, ka ne spehjoht tahs nest un Dawis fazijis, ka itt neweenu wahdu ne isteikshoht, pirms tahs gruhtas lehdes tam ne buhshoht nonehmuschi. — Leizamais generals Sermans atlaidis fawu kerra spehku un tam rakstijis leelu pateizibas grabmatu, kur winsch fawus kerra-wihrus usteshdams teem fiznigi pateiz par to, ka tee til drohschi, stixri, uszizigi un duhschigi turrejuschees un nepeckuschi darbojuschees un paschā seemas laikā issaigojuschi un uswarrejuschi tahdas leelas eenaidneeku semmes. — Naswilles leelā pilstatā ugguns iszehlees un padarrijis tahdu pohtu, ka rehina 10 millj. dollaru skahdes kas notikluse.

Nita. Arabia irr tee Muameda tizzigu 2 svehti pilhati Mekka un Medina, kur ikgaddus Muameda tizzige pa simts tuhktoscheem sanahk pēc Muameda kappa un winnu svehtahm weetahm Deewu lubgt. Tē nu taggad effoh iszehlusees tahda nikna bresmiga sehrga, ka dauds tauschu ar to jaw apmirtuschi.

S—z.

D se l f e.

Ja seltu grubb nosault metallcem par lehninu, — tad dselse janofauz par to wissai waijadsgu un par to wissai derrigu dwehfeli metallu walstibā. Wezzds laikos dselsi nehme par kerra-sihni, bet kutsch ne sinn ka taggad ta palikkusi zilwekeem ittin flawejamā un neisteizams leela wehrtibā — preeskch winnu meergadarbeem? Ne tik preeskch sohbincem, plintehm un lelgabbaleem taggod scho metallu spehjam pahrtaisht, — dselse irr — no ka kallam arri lemmeschus un zirwojus un kaltus un tohs tulftoschus daschadus rihkus un moschibnes, — to masu kappejas-masseju — un tohs brihnischkigas domymaschihnes; dselse irr tas eerobzijs zaur ko ammatneeki un an matu leelmeisteri taggad tik dauds brangas leetas paspehi isdarriht; dselse irr par to tiltu, pa ko taggad skreijam pahr salneem un eeleijahm ar tahdu abtrumu, ka daich to sauzis gandrifs par burwibu. Lai veeminn lassitais schē tohs damprattus pa dselscha zesseem un tabs drabtes kas finnas aishnes us simtu juhdsehm ka azzumirkli.

Seltu atrobd gattawu semmei wirsu. Daschā semmei swirgsdes, un uppēs smiltis tik ween irr jamašga un jaatschro, tad skaidru seltu atschkire pihschlu bubschanā. Bet tā ne eet ar dselsi, — scho skaidru atrohn tik ittin rettam. Jomelle dselse dīskas semmes

lahrtas, — jacedohdahs zilwelam wehl wairak nekā furmam un apsam, semmes dīskumā, un jataisa tam fewim tur drohschus gangus, gan gullamu gan stahwu, ka skudras fahdā wezzā lohkā, — jo tur dīlse paflebyta. Un schi tad wehl ne irr gattawa. Dascha gudra darba waijaga ka lai no ta ko atrohn tahs nederrigas leetas warr atschkirt nohst, irr jadedsina, irr jakaufe, irr jaapstrahda daschadi, lihds kamehr paleek par tahdu dselsi ko warr kalt un sawahriht. Selts zilwelam no semmes kā dahlwana elikta rohkahm, — dselse tam itt gruhtā darboschanā, kur japeespeesch meesas spehki un prahla frehki, — jaazilhnijahs par algu. Bet itt zaur tam dselse valikkusi par svehtibū tām semmehm, kas darbojabs ar dselscha hataifischanu un iessrahda-schanu, jo tannis semmes atrohdam to svehlibu, kas darbam irr, prohtet: wesselibu, meeru, labklaahschanan un gaischu prohtu — dauds jo wairak nekā eelsch tām semmehm, kur selta bij pilniba, un kur tapehz ne wihschoja un ne pratte wairs.

Arri zittadi dselse starp wisseem swarrigeem metallēem zilwekeem wehrtibā. Ta tas weenigs metallis, kas muhsu wesselibai nekaitigs, arri tas weenigs metallis kas paschai meesai nekad ne truhkf, jo affinim tas arween irr kloht; affinim farlanums irr no dselscha. Dselse tas weenigs metallis ko usectam wirf semmes wissur, eelsch wisseem afmineem un semmes sorteihm un arri augu wissleelakā pulkā. Tad nu gan mannam, itt zaur tam ka pa wissahm mallu mallahm dselse rohdahs, ka Deewa wissuangstakai gudribai tā patizzis dselsei doht tahdu gohdu un wehrtibu starp teen dīshweem raddijumeem, fahda fahlam, fakkeem, wosworam un zittahm tahdahm leetahm.

Skaidrai dselsei leela fahriba — fadohtees itt tuwā beedribā ar to elementu ko sauzam par skahbekli, un kas gahsa-buhschanā tai luptei (jeb gaisam) kloht, ko dwehschananā eewelkam. Scho skahbekli dselse labprahf panemm no uhdena, jo sinnat jau ka uhdenim skahbekta eelschā wehl wairak ne gaisam. Ja skudras dselses gabbals, lai irr kahds nasis, kahds zirwīs, ahrā kur pamests flapsh paleek, ne weenureisi. bet pulkureisi gan zaur leetu, gan zaur miglu, gan zaur garraineem, tad pehz kabdu laiku atroddis to nasis woi zirwi, tos wairs now tā spobsch ka bijis papreeskhu, — jo dseltani, pasarkani woi brihni plekki to fahaitajuschi, un tu saffi: nasis woi zirwīs apruhsejis. — Ja ilgam tā paleek, tad ruhsa ee-chdahs dīskaki un gallā wiss nasis woi zirwīs saehsts sadruhp par ruhsu ween. Kur tad ta dselse palikkusi? Ta ne irr wissai pasuddus, tik ta irr taggad beedribā ar skahbekli, jaunā nuelde gehrbusees, un tawahm azzim ta dseltana woi pabruhna, ka jaw ruhsa, un tu to ne fangi wairs par dselsi, bet par ruhsu, tā tā tu to Lihsi Tschebbtschohler wairs

ne fauzi par Tschebbtschoker kad winna prezzejusees ar Janni Swingul, — jo nu winnai wihra pawahrods un winnu fauz par Lihsi Swingul. — Nu gan tas nelahds gruhts darbs now kahdu nasi woi zirwi pamest pee semmes meschä woi zittur fur, un aismirsti un ne peeminncht fur valikke fur ne palikke, un tà to pamest faruhsefchanai; bet kad tas zaat zaurim ruhsä sachsts tam atkal to dselses buhsehanu atdoht, to pats gan ne sphefs un ne isgudrofi. Un tatschu warr ruhsu atkal eezelt par spohschu dselsi, kad to skahbells sinn atschikt. Un to darra tee, kas skaidru dselsi fataisa. Jo semmè dselsi atrohn ruhsas buhsehanu un sainaiflu, peejaantu un kà faangust almineem eelschä, gan kohpä ar smilstihm, ar mahleem, kohpä arri ar schru. Kà nu peenehmees woi masak woi wairak skahbella, ta iesskattahs gan pellehka, gan melna, gan dseltena, gan farkana, gan bruhna, un brihscham arri filla un pasalla. Muhsu Kursemme, un arri Widsemme, — semme sowas eekschäss dselsi gan ne turr tà, ka darbu mafsatu tam, kas to gribbelu ienwilt, — bet pawissam ne truhkst. Wissas smiltis, wissi mahls un wissi almini kas weetahm kà issehti, ja tee seltani woi farkani woi kaut kà tumsch, — tee kà irr zaat tam, ka ruhsa teem, woi wairak woi masak peemoisita. Weetahm atraddisi schahs ruhsas zeefakeem gabbaleem plahnakà woi bcesakà kahrtà ap-paksch maureem eeleisjä, — un fur jo leelakahm fahrtahm to usgahje, tur arri Kursemme kahroja to fataisift par labbu dselsi, un bijuschi preefsch kahdeem 200 gaddeem dselscha lausetaju zepli Ebde, Baldochne, Birschu muischä (fur muischeli wehl fauz par Dselses nammu) un Engure, — kas pa trim mehnescheem isdewe gan 750 birkawu dselses. Arri Bohpë dselscha masumu iestrahda. Bet ar to darboschanu ne isdewahs us ilgu laiku, tà ka taggad neweenâ weeta wairs scho maurn-dselsi pee mums ne apstrahta. —

H. R.—II.

1813tä gaddâ.

(Statues Nr. 23.)

Kad winna pehdigi atpuhtusees atkal sahza va treppesch semmè kahpt, bija winnai wehl gruhtaki op firdi, ne kà pa preefschu, un kahjas tik knappi winnu wehl neffa. Turflaht itt nejauschi arri Elmenes runna winnai prahktä nobza, un tee wahrdi: „wai man sawus dehlus buhs kappä nest, sawas firds affinis, wai winnus tihscham tur gruhdisch eekschä?“ — tee winnai ne mas no prahktä negahja wairs ahrä. Wai tas bija kahds grehks, ko winna sawam dehlem, tam weenigam, wehleja? Wai dehls winnai gribb par to atrechtees? — — to winna ne warreja, nedf gribbeja

tizzeht. — Preefsch Deewa, preefsch lehnina, preefsch tehwu semmes — un pretti eenaidneeskam — kas tur warretu, — kas drihkstetu wairs us sevi dohmaht?!”

„Winsch irr jau probjam“ — fazija winna us Dohres kuka, kurra kà stabs palikka un par ilgu laiku tik gaudaht un schehlotes, Deewu luhgt un lahdeht eesahza. — „Winsch irr probjam.“ — fazija winna us sawas meitas, kas arri raudaja. — „Winsch irr probjam, wezzais“ — fazija winna gulleht eedama us Sahlbanta, ar noschehlodamu balsi. — Bet wezzais winnai duswigä gihmi ussauzo: „Lai eet pec wella! Ja winsch newarr ar mums satikt, lai paprohwe ar to!“

Winsch bija aigahjis, bet kà un fur, to ne weens nesinajia; ir paschä pilsehtä winnam ne weens nebija fastappis, un tapehz ta mahte lai gan dußmodama, tomehr winnu arri ditti noschehloja un ne weenu stundu nepawaddija, kurra tas weenigais dehls winnai prahktä nenhaza. — Tur pretti tehws valikka wahl ar weenu tahds pats zeets prett winna, kà bijis, ir winna wahrdu winsch labprahrt negribbeja ne dsirdeht. — Pa pilsehtu bija tai leelakai dossai jau sinnams, kahds notifikums pec Sahlbanta gaddijees; un tapehz meita un mahte tappa weenu mehr no Wissa passhstameem un draugeem ar noschehlodameem, sihweem pahrmeschanas mahrdeem apfrautas. — Bet ka wezzam Sahlbantam, kas pa wissu pilsehtu kà pirmais gohda mihrs zeenihts tappa, tabds dehls bija, kas tur atrausahs, fur wissi zitti jaunekli ar preezigu firdi un ar warru lauschahs; un ka tas no tehwa atstumts, bes wissas behrnischkigas pasemmibas un gohda-bihjaschanas — Deews sinn, fur, probjam aisskrejjis, — tas lehrahs arri daudseem pec firds, bet wissu wairak tai wezzai mahtei, kas wehl ne kad nebija tik dauds un tik ruhktas affaras roudajuse, kà schoreis. Winna to tam, ja winsch atkal fur gadditohs, wehl ilgi newarietu pedoht.

Bet tas wehl nebija wiss, kas tohs lihds schim til pilna meerä dsihwodamus Sahlbantus apgruhtinaja; arri no zittas yusses winneem gaddijahs dauds raires un fidehstti.

Wezza Elmene, ta nebija wiss kahwusees no faveem dehleem apmeerinatees un ar labbu no winnas schirktees. Gan winna dusmoja, gan lubDSA un dauds glaudu wahrdus dewa, bet wiss tas ne ko nepalidseja, — tee abbi wezzaki dehli gahja un aigahja. Jaunakais wehl par jaunu buhdams tappa atpakkat raidihts. Winnai ne ehstu gribbejabs, nedf nafti meegs nahja, no behdahm un bailehm par teem aigabju Scheem, wiss wairak par Krischjahni. Tapehz winna us faveem wezzeem draugeem un kaimineem Sahlbanteem, jo deenä pistaka palikka. Arri winna dohmaja un tizzeja, ka Sahlbantene un winnas meita Krischjahni peerunojuschas, lai tas tai karrä eet.

„Tee Sahlbanti.“ sazija winna ar firds niknibu, „tee irr zaur sawu zeetsidibū tihšam Deewa sohdibū us ſewi wiſkuſchi; jo winni to til no tihraſ angſtprahbaſ, lepnuibaſ un gohda kahribas irr darrijuſchi. — Lai laudis brihnitoſs un flawedami runnatu: „wai redſi: Sahlbanti irr sawu weenigu dehlu karra ſuhtrujuſchi! un wiffus ſawus puſchus us karru iſrihkojuſchi; ir patte jauna meita ſawu bruhlganu aiſdſinnuſe! Wairak un labbaki ne weens us paſouli newarr gribbeſt!“ — to winni kahrojuſchi — bet Deewaſ neleekahs opſmeeteſ! Nu winni to vanahluſchi! — Sawu weenigu dehlu winni irr eelſch pohtu un ſomaitaſchanas ce- gruhduſchi; wezaiaſ pats winnu irr pa durwim ahrā iſdſinniſ, lad tas gribbeja mahjāſ palift un par ſawee- jeem gaſdaht, fa ſatram prahtigam gohda wihram peektahjahs. Tē nu irr tas. Lai Deewaſ paſarga, fa winni ſawā ſohdibā arri muhs lihdiſ ne cerauj un fa mehs pee ſawa Krishnahna netohpam peemeleſti. Bet tad jumprawinaſ Lihſitei negeldetu nekahda kauſchana, nedſ raudaſchana wairs.“ —

Wiffu wairak Lihſitei bija no winnaſ dauds jazeesch. Lihſitei wajadſeo, ta Elmene dohmaja — Krishnahni peerunnaht, wairak par winnaſ, par ſewi paſchu un par ſaweejeem dohmaht, ne fa par paſouli. Tapehz winna to meiteni ſatru reiſt ar jo ſihweem wahrdeem atraidija, lad ſchi ſawās behdāſ pehz mihlaka, faſ tablumā un ſweſchumā, un Deewaſ ſinn kahdāſ karra brieſmāſ ſtahweja — pee winnaſ atnahza. — Ta pat arri, lad Lihſe par ſawu noſudduſchu brahli kahdu wahrduin ar winnaſ eefahža runnaht un to noſchehloht. —

„Tu un tawi ſepne wezzaki, — juhs to effat ta wehlejuſchees, nemmat nu par labbu.“ sazija winna ar ſpihtigu mehdiſamu balfi un duſmigu gihmi. „Tik weenu leetu es tew wehl gribbu ſazjiht un tu ſakki to ſaweeem wezzakeem: ja Krishnahnim kahda neloime no- teek — un ta winna ſaddiſees teesham, jo Deewaſ winnu par winna ſtubrgalwibū prett ſawu mahti ne- ſohditu nepametlihs — tad tawa raudaſchana un brehliſchana manna ſirdi ne kahdu ſchelhaftiſchana nea- tradihs, un tu un tawa mahte pee tam paſiſſat wainigas preeſch Deewa un wiſſeem zilwekeem.“

Winna bija ta eelaitinata, fa winna Krishnahniſ gan drihs patte kahdu neloimi wehlejahs, lai winnaſ wahedi peepilditoſs un loi Sahlbanti redſetu, zil winni aplam darrijuſchi. Un jebschu gan tahs pier- mabs ſauſchanahs labbi paſrhagha un tee dehli ſpirgti un weſſeli paſlikuſchi, wezzakeem un bruhtei preezigas ſinnas rakſtija; un jebschu Lihſitei lai gan ar bahrdiſbu atraidita, tomehr atkal pee winnaſ nahza, deedama un ſmeedama winnaſ Krishnahna grahmatu preeſchā laſſija: „wai redſat mahte, fa mihtais Deewaſ win-

neem un muuſ ſchelhigſ irr“ — ſazjidama — tad to- mehr winna ne lad nepaliſka bes galwas grohſiſchanas un bes teem wahrdeem: „Pagaidi, pagaidi, gan naheſ wehl zittadi arr.“ —

Ar ſawu brahli Krishnahniſ gan nebija weenā weetā, jo tas zittā pulka tappa edallihis, bet winna ſaddi- jahs weens zits, kurru wiſch fa ſawu dwehſeli un firds draugu mihleja un no fa wiſch dauds dauds labba ſaweeem rakſtija. Winni bija abbi par undrap- zeereem paſeltei un abbi tai kaufchanas pee Ainawas gohda kruſtu pee kruhtim, nopeñiſuſchi. — „Ko nu juhs ſakkat, mahte?“ prafija Lihſitei, lad winna preeſka pilna to grahmatu Elmenei preeſchā bija iſ- laſſijuſe: „Labbaki jau waires newarr flahtees!“ — Bet winna wehl ar tahdu paſchu ihgnunu, ta agraft, tai atbildeja: „Ka mans Krishnahniſ brangs puſis irr un nelauss wiſs ſewi par neru turreht, to jau ſinnu deesgan labbi. Wiſch arri tur ta pat buhs pirmais, fa wiſch tē ire bijis. Bet — bet —, nu pagaidi tikkai, gan naheſ wehl zittadi/arr! Birſis es winnu dſihwu, ſpirgtu un weſſeli ſchāi iſtabā neredſu. Jumprawina — es ar tewi ne kahdu meeru nelihgstu. Gan redſeſam.“

Mai mehneſis bija pagahjis, ir no Juhni mehneſcha bija pirmas neddelas garram. Ta zertiba, faſ, no pirmahm pawaſſaraſ deenahm, wiffus us weenu bag- gatu un augliu gaddu ecpreeziŋa. ta pamatiſtinam ſahla ſuſt; jo no weenā neddelas us ohtru nahza ar weenu wairak leetus, un lad kahdāſ pahri deenā ſilts laiks parahdiſahs, tad pehzak gaſſ ſalikta jo wehſaks un nemihligaks. — Ta bija ahrā. Bet eelſchā, pee teem zilwekeem ne dauds zittadi. Webruara un Merza mehneſhi bija dauds ſauſchanas atneſſuſchi, bet pehzak orri dauds brangs tehwa ſemmes dehluſ ſappā waddijuſchi. Jau runnaja no ſalihſchanas ar eenaide- neku, jau bija pameers ſaderrehts un tomehr nekahds labbums, nedſ kahdas drohſchas paſtahwigas brihwia- bas par wiffu to duhſchigu nedſirdeſtu pretti zelſcha- nohs, un par wiffahm affins iſleſchanahm. Wai tik ween tahs atreebſchanas un atmakſchanas par to leelu un gruhtu wehrgoschanu oppaſich keiſara Napo- leona? — Tahs bija teem duhſchigem karra wiſreem leelas ſirds ſahpes. Bet paſdees Deewam! pee tam tak pehzak tatschu nepaliſka.

Pehz karſtas ſauſles ſpeefchanas bija brangs peh- koni nahziſ, leetus nolijis un prett waſkaru maſkonii pa leelakai daltai noſudduſchu. Laudis deenā gruh- tumu, auſtumu, karſtumu un ſlapjumu zeetliſchi, waſkara krehliſbā apſehdahs tehrſedami pee ſaweeem atwehrtiem lohgeem, zaur kurreem priſch un weſſeligs gaſſ iſtabā eewiſkahs. —

(Uſ preeſchā begiuſ.)

S l u d d i n a s c h a n a s .

No Bramberges (Brandenburg) Krohna pagasta teesas tohp zaur ſchō ſinnams darrichts, fa uſ angſtakas pahrdēchanas tai 17ta un 19ta Juhni f. g. ta uſ to bijnichu Krohna muijchu Reſche emuijch u bühdama 4 $\frac{1}{2}$ aſſis garra un 3 aſſis platta klehte appaſſch ſalmu jumta pee ſchibas pagasta teesas prett manjadſiga ſaloggā eelſchann wairatföhlitajam tifs pahrdohia. 1

Weiz-Platene, tai 27ta Maiji 1865.

(Nr. 925.) Peefehdetajs: G. Wenden.
Teesas ſtrihweris: A. Allen.

No Wezzumuijchbas Krohna pagasta teesas tohp zaur ſchō ralſtu tee, kam kahdas taſnus parradu praffiſchanas jeb neklefchanas zaur mantoschann pee taſs atſtahtas mantas ta pee Wezzumuijchbas peederriga nomiruſcha **Zurrea Rosenefeldta** buhne, uſaizinati lihds **28to Juhni f. g.** ar ſawahm praffiſchanahm ſcheit peeteittees, jo wehlak ne-weenu wairs ne klauſhs. 2

Wezzumuijchbas Krohna pag.-teesā, 28ta Maiji 1865.

(Nr. 1011.) Peefehdetajs: J. Stehne.
(S. W.) Teesas ſtrihweris: A. Smugge.

No Krohna-Wirzawas pagasta teesas tohp zaur ſchō wiſſi tee, kureem kahdas taſnus praffiſchanas jeb parradu eemalſchanas pee taſs ſummas ta ſchinii gaddā nomiruſcha Krohna-Wirzawas **Strantneku** meſchafarga **Dahwa Neulanda** un winna arri mifruſhas ſeevas **Erihues Neulanda** buhne, fa tee mantineeli pee atſtahtas mantas, uſaizinati, lihds **14ta Juhla deenai 1865**, kurech par to weenigu iſſlebgschanas termino noſlifts, pee ſchibas pagasta teesas peeteittees, ſawas praffiſchanas un mafſchanas iſdorribt, fa arri ſawas mantineeli reftes un peerahdiſchanas veenest, jo wehlaku wairs neweenu ne klauſhs un tifs pehz ſlikumeem noſpreets. 2

Kr.-Wirzawas pagasta teesā, tai 28ta Maiji 1865.

(Nr. 1050.) Pagasta wezzafais: J. Reimann.
(S. W.) Teesas ſtrihweris: Weinberg.

No Wezzumuijchbas Krohna pagasta teesas tohp zaur ſchō ralſtu tee, kam kahdas taſnus parradu praffiſchanas jeb neklefchanas zaur mantoschann pee taſs atſtahtas mantas ta pee Wezzumuijchbas pagasta peederriga nomiruſcha **Audreja Steppina** buhne, uſaizinati lihds **28to Juhni f. g.** ar ſawahm praffiſchanahm ſcheit peeteittees, jeb wehlak neweenu wairs ne klauſhs. 2

Wezzumuijchbas pag.-teesā, tanni 28ta Maiji 1865.

(Nr. 1015.) Peefehdetajs: J. Stehne.
(S. W.) Teesas ſtrihweris: A. Smugge.

Annenſt muſchbas ſungs darra ſinamu, fa wiſſi ſawu, Weſiſchen aprinki **Witepſkas** gubernā, pee Meschauppes, faſ **Dangawā** eetek, un pahre kureu warr mantas ar laiwham un pahrdohſchanu west, un tapebz pee **Dangawas** buhdamū muijchū ar 1800 deſſetinehm eefrahdatas ſemmes un 1000 deſſetinehm mescha, kurrā deſſinajama un buhwalka atrohdahs, ire nodohmajs, pehz tam, kud jau 1500 deſſetines par to no augſtas waldischanas noſlītu tigru **20 rubl. par deſſetini**, pee ta nowadda peederrigem ſemnekeem pahrdohſas tifſchans, maſes gabhalos jeb wiſſi lohpā ar ihpaſchu noſlhgschan pahrdoh. — **Pirzejam**, faſ muſchū ar wiſſi ſemmi un meschū lohpā nopehrl.

pahrdeweis atdohd bei kahdas ihpaſchbas atlhdūnafchanas wiſſu muſchbas inventarium, fa: taſs pee muſchbas peederrigas ſaimueeziſbas-ehfas, eedſhwējami mahju (ehfas wiſſas jaunā), gohwes, darba-tigus, aitas, daschadas ſemkohpibas leetas un majdines, fa arri weenu ſrohgū, fas 200 rub. par gadden eenefs.

Klaibaſas ſumas irr dabbonamas **Leepajā** a wiſchū nammā pee drukker **Meyer** ſunga un minuetā muſchā pee muſchbas pahrwaldneeka **A. C. Spichart** ſunga. Kas to muſchdu gribr apſtaltiht, warr pahre Nibgas-Dinaburgas dſela-zeļku un no Dinaburgas ar laiwin pahre Tangawu un meiſha uppi pee muſchbas pahrwaldneeka Spicharta aſnahft. — Beidſoht wehl tohp peemuiuehys, fa pebz ihsa laika tas dſela-zeļſch no Diburgas uſ **Witepſku** buhs gaſtaws un fa iad no Nibgas lihds **Annenſt** muſchū warrehs nobraukt 48 ſtundas laika. 2

Engelischu magasibne

J. Redſich

Niſgā, kāku celā, pee zittureiſeem miſchū wahrtēem, tai jumā **G. Minus** ſunga nommā, teik ſchinii gaddā, tā fa lihds jeho laiku iſkātā gaddā, wairumā un maſumā pahrdohſas taſs iſtienas Eiſtreiķeru jeb Steiermarkas ſemmes iſkaptēs, gan garreas un ihsas, gan taſnus un ihsas, un aridſan taſs patentes jeb laufeta tehranda iſkaptēs ar ſelta rakſteem apraſtitas, kuras wehl aſſelas un ſihſtakas, nekā wiſſas zittadas iſkaptēs, tā aridſan wehl atwauſi un taſs wiſſi gareras Bruhſhu labbiſas iſkaptēs.

Wehrā leekama paſiſchauas ſinna

pee Eiſtreiķeru jeb Steiermarkas iſkaptēm irr taħda: Taſs iſkaptēs iſleekabs ittin mihiſtas, jo winnas ar aſſu naſi warr maſas ſtaidās ſagraiſht, bet tomehr preeſch ſeena un labbiſas plauſchanas irr winnas til lippigas ū puzziņiſs preeſch bahriſas. Nobruhketas jeb faluhjuſchbas Steiermarkas iſkaptēs irr tas wiſſu labbaſais tehranda preeſch zirru ſohbeem. 1

Ke weles muſchbas waldischanas zaur ſchō ſumamu darra, fa tas iſgaddus tanni 12ta Juhli deenā, Kewelē noturrehts waſſaras tigus, ſchinii gaddā un tāpat arri uſ preeſchū uckad wairs ne tāps turrehts. 2

Kewelē, tai 1ma Juhni 1865. (Nr. 8.)

W. Lerch,
muſchbas waldischanas wahrdā.

No Poſkaises pagasta teesas tohp zaur ſchō ſumamu darrichts, fa pee ſchibas pagasta teesas tai **1ma Juhni f. g.** preeſch puſſdeenās pulſten 11iids no Poſkaises magaſthnes 159 tſcherti rudiſu, 61 tſcherti meſchū un 55 tſcherti auſu, maſalās dallas, pehz taht ſee ſchibas teesas atrohdamahm norumnahm, wairatföhlitajem tifs pahrdohſi. 2

Poſkaises pagasta teesā, 5ta Juhni 1865. (Nr. 111.)

Pagasta wezzafais: J. Sommer

Teesas ſtrihweris: P. Roſenbrück.

Tas, kam peederr tee eekſch **Rundahles-Wirsites** Wiſhburn mahjahn 25ta Maiji f. g. peeklihduschi 2 ſirgi, fa weena par 10 gaddeem pahre gaſchi bruhnā

